

OILAVIY TARBIYADA MILLIY QADRIYATLARDAN FOYDALANISH

Anatatsiya:

Mazkur maqolada qadriyatlar inson uchun ahamiyatli bo'lgan millat manfaatlari yo'lida xizmat qiladigan erkinlik, ijtimoiy adolat, tenglik, haqiqat, ma'rifat, go'zallik, yaxshilik, halollik, burchga sodiqlik singari fazilatlarni o'zida mujassamlashtirganligi, shuningdek umuminsoniy qadriyatlar tabiatni muhofaza qilish, madaniyatni rivojlantirish, inson sog'ligini saqlash, turli tahdidlarni bartaraf etish, sivilizatsiya taraqqiyotini davom ettirish kabi sohalarini o'zida mujassamlashtirganligi haqida so'z boradi.

Kalit so'zlari:

oila, farzand, milliy qadriyatlar, adolatlik, urf-odatlar.

Information about the authors

G. Roziqova

O'zbekiston-Finlandiya pedagogika instituti o'qituvchisi

Oila jamiyatning ajralmas zarur qismidir. Unda inson dunyoga keladi. Shu paytda oila insoniyatning uzluksiz naslini davom ettiruvchi bo'lib qolaveradi. Shundan kelib, oila ikkita ulkan ijtimoiy vazifani farzandlarni dunyoga keltirish hamda ularga to'g'ri tarbiya berishni yo'lga qo'yish muhim ahamiyatga ega. Oilaviy tarbiyada milliy qadriyatlardan foydalanish, jamiyatning asosiy maqsadlaridan biri bo'lib, kelajak avlodni ma'naviy jihatdan yetuk, vatanparvar, hurmat-izzatli va milliy o'zlikni anglagan shaxs sifatida tarbiyalashga qaratilgan. Milliy qadriyatlar, odatda, xalqning uzoq tarix davomida shakllangan an'analari, urf-odatlar, e'tiqodi va madaniyati bilan bog'liq bo'lib, ular yosh avlodning axloqiy asoslarini shakllantirishda muhim ahamiyatga ega. Oilaviy tarbiyada milliy qadriyatlardan foydalanishning ahamiyati: Ma'naviy va axloqiy qadriyatlarni shakllantirish: Bolalar oilada milliy qadriyatlar asosida tarbiyalanganida, ularda hurmat, sabr-toqat, shijoat, samimiylik kabi fazilatlar rivojlanadi. Milliy o'zlikni anglash: Milliy qadriyatlarni oilaviy tarbiyaga tatbiq qilish orqali bolalar o'z millatining tarixi, madaniyati, urf-odatlar va an'analarni chuqurroq anglaydi va o'zligini yo'qotmasdan global jamiyatning faol a'zosiga aylana oladi. Vatanparvarlikni rivojlantirish: Milliy qadriyatlarni o'zida mujassam etgan tarbiya jarayoni bolalarda vatanga bo'lgan muhabbat, g'urur va fidoyilik tuyg'ularini shakllantiradi. Ijtimoiy moslashuv: Milliy qadriyatlar asosida tarbiya topgan bolalar jamiyatda o'zini qanday tutish, qoidalar va me'yorlarga rioya qilishni yaxshi biladilar, bu esa ularning ijtimoiy hayotga tez va samarali moslashishiga yordam beradi. Oilada milliy qadriyatlarni qanday tatbiq qilish mumkin? Oilaviy an'analarni saqlab qolish va rivojlantirish: Oila a'zolari bilan birgalikda milliy bayramlarni nishonlash, xalqona urf-odatlarini bajarish bolalar uchun milliy qadriyatlarga hurmat hissini oshiradi. Oila kattalarining namuna ko'rsatishi: Kattalar o'z hayoti va xatti-harakatlari bilan milliy qadriyatlarga amal qilib, yoshlarga ulug'vor namunani ko'rsatishi kerak. Bolalarni milliy san'at va madaniyat bilan tanishtirish: Bolalarni milliy kuy-qo'shiqlar, folklor, milliy liboslar va xalq amaliy san'ati bilan tanishtirish orqali ularning milliy madaniyatga qiziqishini oshirish mumkin. Ezgulik va odob-axloq qoidalarini o'rgatish: Milliy qadriyatlarga asoslangan odob-axloq qoidalarini o'rgatish orqali bolalar mehr-muhabbat, hurmat va ehtiromni qadrlashni o'rganadilar. Oilaviy tarbiyada milliy qadriyatlardan foydalanish yosh avlodning har tomonlama

barkamol bo‘lib voyaga yetishishiga yordam beradi va milliy o‘zlikni saqlash hamda rivojlantirishning muhim shartlaridan biridir.

Yosh avlodni vatanparvarlik, insonparvarlik kabi xislatlar bilan birga diniy va milliy bagrikenglik, ajdodlarimiz merosida mexr, yuksak ma'naviyat egasi bulish xamda boshka millatlarga nisbatan xurmat bilan karaydigan, tinchlik va barkarorlikni asrab-avaylab, qadriga yetadigan, xar xil taxdidlarga karshi o‘z mustaqil fikriga ega, insoniy qadr-qimmatni e'zozlaydigan qilib tarbiyalashda o‘zaro chambarchas bog‘lik uch omil - oila, mahalla va ta'lim muassasalari hamkorligi muhim ahamiyatga egadir. Ular orasida samarali hamkorlikni yo‘lga qo‘yish jamiyatning birinchi kichik bo‘g‘ini oilalarda sog‘lom oila mug‘itini oqilona shakllantirish, ularda yuz berayotgan turli mojarro, nizo, ajrimlar va bolalar tarbiyasidagi illatlarning oldini olishga, bugungi kunning yetuk yoshlarini tarbiyalashda hal qiluvchi ahamiyat kasb etadi.

Oila ijtimoiy jamiyatning kichik bo‘g‘ini sifatida muayyan xalq, millat yoki elatning milliy xususiyatlari, shuningdek, mavjud tuzum mazmunini o‘zida namoyon etadi. Oilalarning mustahkam bo‘lishi, ularning totuvlik va farovonlikka erishuvi u mansub bo‘lgan ijtimoiy tuzumning iqtisodiy, ma'naviy rivoji, jamiyatda amal qilinayotgan ma'naviy-axloqiy me'yorlar, olib borilayotgan davlat siyosat mazmuni bilan belgilanadi. O‘z navbatida jamiyat ma'naviy qiyofasi oilalarda tashkil etilayotgan ijtimoiy tarbiyaning natijasi, samarasiga bog‘liqdir oilalarning shakllanishi, oilaviy hayotning yo‘lga qo‘yilishi, farzandlar tarbiyasini tashkil etish hamda sulola an‘analarini davom ettirish masalalariga alohida e'tibor berib kelingan. Qadriyatlarning shakllanish makoni bo‘lgan oila va unga xos bo‘lgan qadriyatlar tizimi jamiyatning kelajagini belgilab beradi. Kelajak avlod haqida qayg‘urish, sog‘lom, barkamol naslni tarbiyalab yetishtirishga intilish bizning milliy xususiyatimizdir

Foydalangan adabiyotlar

1. To‘raqulova I.X., Oilada bola tarbiyasining ma‘naviy asoslar.-T.:”Fan va texnologiya”, 2014.
2. J.Hasanboyev, M.Turopova, O.Hasanboyeva. —Ma‘naviy axloqiy tarbiya asoslaril. Toshkent. G‘ofur G‘ulom nomidagi adabiyot va san'at nashriyoti. 2018.
3. Egamberdiyeva N.M. “Zamonaviy oilada, farzand tarbiyasida milliy va umuminsoniy qadriyatlarni shakllantirish masalalari” mavzusidagi respublika ilmiy-amaliy anjumani materiallari to.,plami.
4. Musurmanova O. Ma‘naviy qadriyatlar va yoshlar tarbiyasi. – Toshkent: “O.,qituvchi”, 1996.